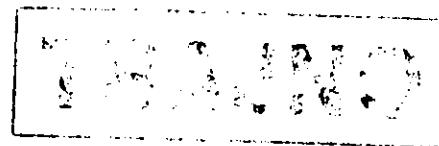

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 097-0-Su-14-000452
Brčko, 29.07.2014. godine

fu-3
14-42

3

GRAĐANSKOM ODJELJENJU
OSNOVNOG SUDA
BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE
n/r Predsjednika Odjeljenja
sudije Selima Karamehić

U skladu sa odredbom člana 17. stav 1. Pravila panela za ujednačavanje sudske prakse, vezano za temu „Troškovi parničnog postupka“, koja je razmatrana na Panelu za ujednačavanje sudske prakse iz građanske oblasti na kojem su učestvovali sudije Suda Bosne i Hercegovine, Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, Vrhovnog suda Republike Srpske i Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, održanom u Sarajevu dana 30.01.2014. godine u prostorijama Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, dostavljamo Vam obrazloženja za slijedeća

PRAVNA SHVATANJA

I. „Kod utvrđivanja naknade parničnih troškova sud će cijeniti povodom koga dijela tužbenog zahtjeva su nastali troškovi u pojedinim fazama parnice, a obračunat će ih prema vrijednosti predmeta spora u tim fazama postupka“.

Obrazloženje:

Obzirom da je obračun naknade parničnih troškova (prije svega troškova sudske takse i nagrade advokatu na ime zastupanja pred sudom) u direktnoj vezi sa vrijednošću predmeta spora (koja, u situaciji kada se tužbeni zahtjev odnosi na novčani iznos, predstavlja taj iznos), svaka promjena visine tužbenog zahtjeva, pa tako i smanjenje ima uticaj na dosudu troškova parničnog postupka koje stranka opredijeljeno u parnici zahtijeva. To znači da je sud, u slučaju da je tužilac u toku postupka smanjio tužbeni zahtjev koji je novčano izražen, kod obračuna i dosude troškova parničnog postupka, dužan da vodi računa o vrijednosti predmeta

spora koja egzistira u vrijeme preduzimanja svake procesne radnje pred sudom za koju stranka traži naknadu, odnosno da, kao osnovu za obračun naknade u pogledu procesnih izdataka koje je stranka imala prije smanjenja tužbenog zahtjeva uzima vrijednost predmeta spora u tom periodu (dakle, prije smanjenja tužbenog zahtjeva), a nakon smanjenja tužbenog zahtjeva da obračun vrši prema vrijednosti predmeta spora koja postoji nakon smanjenja. Kada na takav način obračuna visinu troškova koje stranka ima pravo potraživati, odluku o troškovima postupka sud će donijeti cijeneći uspjeh stranke u sporu i to tako da za sve procesne izdatke učinjene prije smanjenja tužbenog zahtjeva uspjeh cijeni dovodeći u korelaciju visinu tužbenog zahtjeva prije smanjenja i konačan uspjeh u parnici (visinu usvojenog tužbenog zahtjeva), odnosno za sve izdatke za koje se naknada dosuđuje nastale poslije smanjenja tužbenog zahtjeva, dovodeći u vezu visinu tužbenog zahtjeva nakon smanjenja i konačan uspjeh stranke u parnici (visinu usvojenog tužbenog zahtjeva).

II. *„Privremeni zastupnik ima pravo na naknadu troškova u vezi sa zastupanjem tuženog čije je boravište nepoznato, kao i da traži da tužilac prethodno ove troškove predujmi i da mu ih naknadi. O tom zahtjevu nadležan je da odlučuje sud koji je odredio privremenog zastupnika.*

Ovaj izdatak tužilac može ostvariti prema tuženom kao dio svojih ukupnih parničnih troškova, srazmjerno uspjehu u sporu“.

Obrazloženje:

Institut privremenog zastupnika u parničnom postupku ima svrhu u ostvarenju načela zaštite subjektivnih prava zagarantovanih najvišim pravnim aktima. Međutim, da bi se zaštitili i interesi protivne strane (kojoj se privremeni zastupnik postavlja), a kod toga da privremeni zastupnik u principu može biti svako lice koje prema važećem procesnom zakonu u parničnom postupku može biti i punomoćnik, pitanje naknade troškova privremenog zastupnika treba riješiti shodnom primjenom odredaba Zakona o parničnom postupku koje propisuju troškove obezbjeđenja dokaza. Prema tome, troškove vezano za zastupanje tuženog po privremenom zastupniku, na prijedlog privremenog zastupnika prethodno snosi tužilac, a o zahtjevu privremenog zastupnika za naknadu troškova odlučuje sud koji ga je i postavio. Ako je privremeni zastupnik tuženom postavljen iz reda advokata, isti ima pravo na naknadu prouzrokovanih troškova na ime zastupanja tuženog prema mjerodavnoj advokatskoj tarifi i troškovi koje je tužilac prethodno snosio vezano za zastupanje tuženog po privremenom zastupniku, ulaze u ukupne parnične troškove tužioca, a o tome da li će ih u konačnom snositi tuženi, koga je zastupao privremeni zastupnik, odluku donosi sud, saglasno uspjehu stranaka u sporu.

III. „U slučaju kad je tuženi osporavao osnov tužbenog zahtjeva u cjelosti, zbog čega su jedino nastali troškovi parničnog postupka, tužiocu se mogu priznati troškovi parničnog postupka u cjelosti, nezavisno o visini zahtijevanog, a dosuđenog iznosa“.

Obrazloženje:

Budući da sud u konačnom, kod dosude troškova postupka uzima u obzir samo one troškove koji su bili potrebni radi vođenja parnice i da o tome koji su troškovi bili potrebni kao i o njihovoj visini, odlučuje ocjenjujući brižljivo sve okolnosti, u slučaju kada je tuženi u parnici osporavao osnov tužbenog zahtjeva u cjelini, a za utvrđenje relevantnih činjenica u pogledu postojanja osnova za dosudu je bilo nužno izvoditi odgovarajuće dokaze (npr. vještačenje), sud, troškove vezano za izvođenje tih dokaza, može dosuditi tužiocu u punom iznosu, nezavisno od konačnog uspjeha u parnici, odnosno od visine zahtijevnog i dosuđenog iznosa. Takvo postupanje, odnosno opravdanje za takvo postupanje je u značaju konkretnog dokaza za pravilno rješavanje spornog odnosa među strankama (jedino tim dokaznim sredstvom stranka je pred sudom mogla dokazati bitne činjenice za usvajanje tužbenog zahtjeva) i okolnosti da je tuženi tužbeni zahtjev osporavao u potpunosti, odnosno da je u postupku osporio postojanje pravnog osnova temeljem kojeg tužilac traži da mu sud pruži zahtijevanu pravnu zaštitu (u slučaju kada se radi o zahtjevu za naknadu štete to bi bio jedan od tri kumulativno tražena uslova za dosudu : štetna radnja, uzročno posljedična veza i šteta). Osim toga, primjena pravila o procesnom prebijanju troškova u slučaju djelimičnog uspjeha stranaka u sporu mogla bi dati nepravične rezultate u parnicama za naknadu nematerijalne štete, jer cilj naknade nematerijalne štete nije restitucija i izjednačavanje štete i naknade već satisfakcija, zadovoljenje i ublažavanje bolova i patnje i zavisi od okolnosti slučaja, a odmjerava se (najčešće) prema slobodnoj ocjeni i njena visina nije poznata ni sudu u momentu podnošenja tužbe.

IV. „Putni troškovi advokata čije je sjedište izvan područja suda pred kojim se vodila parnica priznaju se samo do visine troškova koje bi stranka imala da ju je zastupao advokat čije je sjedište u mjestu suda. Izuzetno, ovi troškovi se mogu dosuditi ukoliko su isti, imajući u vidu sve okolnosti slučaja, bili opravdani sa stanovišta odredbe člana 387. stav 1. ZPP-a (član 120. stav 1. ZPP-a BD)“.

Obrazloženje:

Naime, iako Zakoni o parničnom postupku koji su u primjeni na teritoriji Bosne i Hercegovine propisuju da se troškovi advokata (punomoćnika) odmjeravaju po važećoj advokatskoj tarifi, sud i kod odlučivanja koje troškove stranci koju je u postupku zastupao advokat može dosuditi, vodi računa o tome koji su troškovi bili potrebni radi vođenja parnice tako što brižljivo cijeni sve okolnosti slučaja. Stoga, postupanje na način da se ovo pravno pitanje svede na slobodan izbor advokata i stranci u

postupku ti troškovi kao potrebni priznaju (troškovi prevoza advokata, dnevnica, noćenja...) treba napustiti i postupati na način iznesen u ovom zaključku. Komisija za ljudska prava pri Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine je u Odlukama o prihvatljivosti i meritumu, predmeti broj CH/02/12468 i broj CH/03/15129, zauzela stav da je nepriznavanje tih troškova stranci u postupku direktno u suprotnosti sa odredbama Tarife o nagradi i naknadi troškova za rad advokata koja istu propisuje, članu 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer se tako onemogućava djelotvoran pristup sudu i članu I/4 Ustava Bosne i Hercegovine, obzirom da se time organizava i mogućnost prometa usluga na slobodnom tržištu, ali je Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Odluci broj Ap-2757/06 od 14.10.2008. godine zauzeo stav da je pravo na slobodan izbor advokata, determinisano članom 6. stav 3-c) Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, zagarantovano samo osobama u postupku utvrđivanja krivične odgovornosti, a da je izbor advokata u postupcima odlučivanja o građanskim pravima i obavezama pred sudom lični izbor stranke, pa stranka u slučaju kada za zastupanje ovlasti advokata čija je kancelarija van sjedišta suda, u pravilu, ima obavezu sama snositi troškove koji su njenom punomoćniku zbog toga prouzrokovani. Dakle, te troškove u parnici, koji u principu nisu nužni (neophodni), stranka koja parnicu izgubi nije dužna da snosi, uz izuzetak kada na području sjedišta suda u datom momentu stranka nije mogla angažovati kvalifikovanog punomoćnika za zastupanje (advokata), a što se cijeni uzimajući u obzir kako objektivne, tako i subjektivne okolnosti (npr. na području suda nema advokata koji vrše ovu samostalnu profesionalnu djelatnost ili su svi već angažovani u postupku na suprotnoj strani ili su odbili da pružaju pravnu pomoć stranci itd....).

Gore navedena pravna shvatanja sa obrazloženjem su dana 22.07.2014. godine objavljena na web portalu Centra za sudsku dokumentaciju Visokog sudskog i tužilačkog savjeta Bosne i Hercegovine.

Predsjednik
Građansko-privredno-upravnog odjeljenja

Ruža Gligorević

sudija Ruža Gligorević